

AB Projelerinin Okullara Sağladığı Katkıları Açısından Değerlendirilmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması¹

Evaluation of The EU Projects in Terms of The Contributions to Schools: A Scale Development Study

Fatma KESİK, Esergül BALCI

Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İzmir

Makalenin Geliş Tarihi: 13.10.2014

Yayına Kabul Tarihi: 23.11.2015

Özet

Bu çalışmanın amacı eski adıyla Comenius Okul Projeleri yeni adıyla Stratejik Ortaklıklar olarak adlandırılan Avrupa Birliği Projelerinin okullara sağladığı katkıları ölçmeyi hedefleyen geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış "likert" tipi bir ölçek aracı geliştirmektir. Araştırmanın örneklemini Manisa ilinde AB Projelerine etkin katılım göstermiş 11 okulda görev yapan ve rasgele seçilen 250 öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin analizinde açılımlayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi ve güvenilirlik analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, ölçek 31 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, Kurumsal Gelişim, Kişisel/Mesleki Gelişim, Sosyal Gelişim, Yabancı Dil Öğrenme ve Kültürel Gelişim olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı kullanılarak hesaplanmış ve ölçeğin yüksek derecede güvenilirliğe sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışma sonucunda, öğretmenlerin Avrupa Birliği Projelerinin okullara sağladığı katkılara ilişkin algılarını belirlemek için kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçek aracı geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Comenius Okul Projeleri, Stratejik Ortaklıklar, AB Projeleri.*

Abstract

This paper aims to develop a "likert" type scale which has the conditions of reliability and validity to evaluate the EU Projects, previously called Comenius School Projects and now Strategic Partnerships, in terms of the contributions to schools. The sample of the research was applied to 250 randomly selected teachers working in 11 schools which carried out a EU Project in Manisa. In data analysis process, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis and reliability analysis were used. According to the analyses results, the scale was composed of 31 items and 5 sub-scales. These sub-scales were named as Institutional Development, Personal/Professional Development, Social Development, Language Learning and Cultural Development. The internal consistency of the scale was computed by using Cronbach Alpha and it was revealed that the results derived from this dataset had high reliability. As a result of this research, a valid and reliable scale which can be used to determine the perceptions of teachers about the contributions of EU Projects.

1. Bu çalışma, 8-10 Mayıs 2014 tarihleri arasında Siirt Üniversitesi'nde düzenlenen 9. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Keywords: *Comenius Projects, Strategic Partnerships, EU Projects.*

1. Giriş

Küreselleşmeyle birlikte hayatın her alanında dönüşümlerin yaşandığı günümüzde eğitimin de bu doğrultuda kendisini sürece dahil etmesi bir gereklilik haline gelmiş; sosyal, ekonomik ve teknolojik alanda gerçekleşen hızlı değişim eğitim ortamlarını da etkilemiştir. Küreselleşme hareketlerinin sonucu olarak ortaya çıkan uluslararası kuruluşlar ve topluluklar, ekonomik ve siyasi alanda yürüttükleri işbirliğinin yanı sıra, eğitimi çağın gelişmelerine uyarlamak ve kaliteyi arttırmak için birçok ortak proje ve faaliyetler yürütmektedirler (Aydoğan ve Şahin, 2006:456). Eğitimde kaliteye ulaşma çalışmaları müfredat çalışmaları, projeler, uluslararası çalışmalar şeklinde çok boyutlu devam etmektedir. Küreselleşmeye giden dünyada, eğitimde küreselleşmenin yollarından biri de Avrupa Birliği Eğitim Programları (EUEP) gibi uluslararası eğitim çalışmalarıdır(Türkoğlu, 2004:1).

Avrupa Birliği Eğitim Programları(EUEP), Avrupa Birliği üye ve aday ülkeleri ile antlaşmalarına taraftar diğer ülkelerin ortak bir havuza bütçelerinden katkı yaparak, eğitim seviyelerini geliştirerek belli bir seviye ulaştırmak amacı ile yararlandıkları eğitim ile ilgili yardım programlarıdır(Kulaksız, 2010). AB’de eğitim alanında yapılan bu programlar Avrupa’nın ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden bütünleşmesini hızlandırmada önemli bir rol oynamaktadır (Maya, 2006). AB Eğitim ve Gençlik Programlarının hedefleri; çok uluslu eğitim, mesleki eğitim ve gençlik ortaklıkları oluşturmak; yeni yaklaşımları hedefleyen eğitim ve öğretim projeleri üretmek; müfredatların ve yurtdışında eğitim fırsatlarının değişimini sağlamak; ülkeler arasında akademik ve mesleki uzmanlık ağları kurmak; açık ve uzaktan eğitim ile bilgi iletişim teknolojilerinin eğitim alanında kullanılmasına ve eğitimde çoklu ortam desteğinin sağlanmasına katkı sağlamak (Ertl,2003) olarak sıralanabilir. AB eğitim ve gençlik programlarına 27 AB ülkesi, Norveç, Lihtenştayn, İzlanda, İsviçre, Hırvatistan ve 1 Nisan 2004 tarihinden itibaren de Türkiye katılmaktadır. AB eğitim programları dört dönemde ele alınabilir ve Türkiye’de bu katılımın en yoğun olarak gerçekleştiği dönem 2007-2013 yılları arasında gerçekleştirilen üçüncü dönemdir. Bu dönem programlarında, Socrates (genel eğitim) ve Leonardo Da Vinci (mesleki eğitim) programları, Hayat Boyu Öğrenme Programı çatısı altında birleştirilmiştir. Hedef kitlelerini geniş anlamda öğrenci, öğretmen, eğitim personeline ek olarak yerel yöneticilerin, veli örgütlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu Comenius Programı, Hayat Boyu Öğrenme Programı kapsamında yer almakta ve okul ortaklıklarını, eğitimcilerin ve görevlilerin eğitimi için hazırlanacak projeleri ve okul eğitim ağlarını desteklemektedir (Bahadır, 2007). Okul eğitiminde kaliteyi artırmayı, öğrenciler ve eğitim personeli arasında Avrupa kültür ve dil çeşitliliği ile değerleri hakkında bilgi ve anlayış oluşturmayı, iş birliğini güçlendirmeyi, aktif bir Avrupa vatandaşı olma yolunda öğrencilerin kişisel gelişimleri için gerekli olan temel becerileri ve yeterlilikleri edinmelerini amaçlayan Comenius programı, Okul Ortaklığı, Okul Eğitim Personelinin Eğitilmesi ve Ağlar

olmak üzere üç ana faaliyet alanına sahiptir. Okul Ortaklığı kapsamında yer alan Çok Taraflı ve İki Taraflı Okul Projeleri, Avrupa'daki okullar arasında ortaklaşa işbirliği aktivitelerini teşvik ederek eğitimde kaliteyi geliştirmeyi hedeflemekte; ekip çalışması, sosyal ilişkiler, proje etkinliklerini planlama ve üstlenme ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımında öğrenci ve öğretmenlerin yetenek edinmelerine yardımcı olmakta ve farklı ülkelerdeki öğrenci ve öğretmenlere ortak ilgi alanındaki bir veya daha fazla konuda birlikte çalışma fırsatı sağlayarak yabancı dil kullanımına imkan vermektedir (Kulaksız, 2010).

Comenius Okul Ortaklıkları, 2014 yılı itibariyle dördüncü döneme girmiş; Erasmus+ Comenius faaliyetleri içerisinde değerlendirilmeye ve iyi uygulama değişimi için işbirliği (KA2) eylemleri altında Stratejik Ortaklıklar adıyla yer almaya başlamıştır (Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, 2014, www.ua.gov.tr). Okul eğitimi alanında stratejik ortaklıklar, kurumsal, yerel/bölgesel, ulusal veya uluslararası düzeyde yenilikçi uygulamaların geliştirilmesini, transfer edilmesini ve uygulanmasını desteklemekte ve okullar arasında ortak konularda çalışmaya yönelik küçük ölçekli ortaklık projeleri ve eğitim alanında yenilikçi uygulamaların geliştirilmesine yönelik büyük ölçekli ortaklık projeleri imkânlarını sunmaktadır (Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, 2014, www.ua.gov.tr).

Okul temelinde değerlendirildiğinde öğrenci ile öğretmen ve öğretmen ile yönetici arasındaki ilişkiyi geliştiren; takım ruhu ile çalışabilme kabiliyeti kazandıran; öğrenci velilerinin okula ilgisini, proje çalışmalarına katılan öğrencilerin hem derslere hem de sosyal faaliyetlere olan ilgisini arttıran; öğrencilere kendilerini ifade edebilecek ürünleri ortaya koymalarına imkân vererek özgüvenlerini geliştiren; katılımcıların, sadece ortaklık yapılan ülkelerin değil aynı zamanda kendi ülkelerinin kültürlerini de daha iyi öğrenme ve araştırma fırsatı edinmeleri fırsatını sunan Comenius Okul Projelerinin (Dilekli,2008; Aydoğan ve Şahin, 2006; Bahadır,2007; Acir,2008; Erdoğan 2009) daha sade ve sistemli bir yapıya kavuşan Stratejik Ortaklıklar uygulamalarıyla katkılarını daha da arttırması beklenmektedir.

Alan yazında, AB Projeleriyle ilgili yurt dışında yapılmış araştırmalar incelendiğinde, söz konusu araştırmaların çoğunluğunun ulusal raporlar ve komisyonun birlik içinde yaptığı çalışmalardan oluştuğu ortaya çıkmıştır (Kulaksız, 2010). Vabo (2007), 'Norveç Leonardo da Vinci ve Socrates Programları Değerlendirmesi' adlı 2000- 2006 yılları arasında Leonardo da Vinci ve Socrates programlarının etkilerini tespit etmeyi amaçladığı çalışmada, Comenius okul ortaklığı projelerinin gerek öğretmenlerin ve öğrencilerin gerekse yerel yönetimin gelişimine çok fazla katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme aracının dil becerileri, bilgi iletişim becerileri, proje yönetim becerileri, farklı kültürler, motivasyon, iç- işbirliği(destek), okul yönetimini destekleme değişkenlerinden oluştuğu görülmektedir. Benzer bir biçimde, Kassel (2007), Comenius projelerinin öğretim kalitesini geliştirmeye katkısını saptamayı amaçladığı 'Comenius Okul Ortaklıklarının Katılımcı Okullardaki

Etkileri Üzerine Final Raporu' adlı çalışmasında işbirliği ve bunun sürdürülebilirliği, Avrupalılaştırma, beceriler, dil öğrenme motivasyonları ve eğitimde kalite değişkenlerini kullanarak veri toplamış ve projelerin, öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerini, sosyal beceri ve kişisel sorumluluklarını artırdığı, yabancı dil yeterliliklerini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Avrupa Komisyonu'nun (European Commission) 2007 yılında yaptırdığı 'Topluluk Programları II, Leonardo da Vinci ve e Öğrenme Final Değerlendirmesi' adlı raporda projelerin dil öğrenimi ve öğretimi, yenilik ve yeni öğretim yöntemlerinde olumlu değişim sağladığı, katılımcıların iletişim becerilerini, kültürel farkındalıklarını ve mesleki yeterliklerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye'de AB Projelerine yönelik çalışmalar incelendiğinde ise, yapılan çalışmaların projelerin katkılarında çok proje sürecine, başka değişkenlerle ilişkisine, projelere yönelik katılımcı görüşlerine yönelik olduğu ve geliştirilen ölçeklerin de bu bağlamda olduğu görülmektedir. Nitekim AB Projelerinde proje hazırlama sürecindeki değişkenlerin yönetimi üzerine bir çalışma yapan Ültay (2010) geliştirdiği ölçekte, proje teklifi hazırlama sürecinde fikir bulma, çalışma programı, bütçeleme, Avrupa katma değeri, yaygınlaştırma gibi değişkenlere yönelik katılımcı görüşlerini almayı hedeflemiştir. Bahadır (2007) ve Acir (2008), Comenius Projelerinden faydalanma ve projelerin işlerliği konularında okul yöneticileri, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine yer verdikleri çalışmalarında, katılımcıların proje hazırlama sürecinde karşılaştıkları engelleri, projeyi yürütürken farklı ülkelerle olan ortaklıklarında karşılaştıkları sıkıntı ve problemleri ortaya çıkarmayı amaçlayan bir ölçek geliştirmişlerdir. Comenius Projelerinin etkilerine yönelik yürüttükleri çalışmalarında Dilekli (2008) ve Tümen (2008), söz konusu projelerin etkilerini belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme yerine katılımcılarla birebir görüşmeler yaparak, projelerin etkilerini değerlendirmişlerdir. Benzer bir biçimde, AB eğitim ve değişim programlarının yabancı dil öğreniminde kültürel gelişime katkısını ele almayı amaçladığı çalışmasında Lembet (2008), bir anket formu hazırlamış ve öğrencilere gittikleri ülkede soruda belirtilen kültürel öğeler dâhilinde yaşadıkları değişiklikler sorulmuş ve bunlara olumlu" - "olumsuz" şeklinde yanıt vermeleri istenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türkiye'de Avrupa Birliği projeleri her yıl daha fazla ilgi görmekte, hazırlanan proje sayısı gün geçtikçe artmaktadır ve bu ilgi ve katılım da projelerin önemini artırmaktadır. Nitekim içinde bulunduğumuz dönemde yürütülen Erasmus+ Programı, eğitim ve gençlik camiası tarafından büyük ilgiyle karşılanmıştır; Türkiye Ulusal Ajansı, Avrupa genelinde sunulan proje başvuru sayısı bakımından en yüksek başvuruyu alarak programı uygulayan 33 ülke arasında birinci sırada yer almıştır (<http://www.ab.gov.tr/index.php?p=49710&l=1>). Dolayısıyla, bu projelerin proje hazırlayan ve projelere etkin katılım gösteren okullara sağladığı katkıların ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amacıyla ölçme araçlarının geliştirilmesi ve çalışmaların yapılması önemli görülmektedir. AB Projelerine yönelik çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, yurt dışında bu projelerin eğitim örgütlerinin katkılarına yönelik ulusal

rapor ve komisyon çalışmaları düzeyinde bazı ölçüklere rastlansa da, Türkiye’de yürütülen çalışmalarda bu projelerin okullara sağladığı katkıları belirlemeyi amaçlayan ölçek geliştirme çalışmalarına rastlanmadığı söylenebilir. Bu bağlamda, AB Projelerinin okullara sağladığı katkıları belirlemek amaçlı geliştirilen bu ölçme aracının literatüre yeni bir ölçme aracı sağlayacağı ve alanı zenginleştireceği düşünülmektedir. Ortaya çıkacak ölçüğün AB Projelerinin okullara katkılarını ölçmek isteyen araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir. Tüm bu fikirlerden hareketle, bu çalışma eski adıyla Comenius Okul Projeleri yeni adıyla da Stratejik Ortaklıklar olarak anılan Avrupa Birliği Projelerine etkin katılım gösteren okullarda görev yapan öğretmenlerin “Avrupa Birliği Projelerinin Okullara Sağladığı Katkılara” ilişkin algılarını ölçmeyi hedefleyen geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış bir ölçme aracı geliştirmeyi amaçlamaktadır.

2. Yöntem

Bu araştırmada, AB Projelerine katılım gösteren okullarda görev yapan öğretmenlerin projelerin okullara sağladığı katkıları ilişkin algılarını ölçmek amacıyla Likert tipi bir ölçek hazırlanmış ve bu ölçüğü geliştirme çalışmaları yapılmıştır. Sosyal bilim araştırmalarında araştırmacının amacına göre farklı ve çok sayıda ölçek kullanılırken; en sık ve etkili kullanılan ölçekler “Likert” tipi ölçeklerdir (Bayat,2014). Likert tipi ölçekler bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayanır. Birey çeşitli özellikler bakımından kendisi hakkındaki gözlem sonuçlarını bildirir. Genellikle bir soru listesi (anket, envanter, ölçek, test) verilir ve bireyden listedeki ölçek maddelerine tepkide bulunması (soruları cevaplaması) istenir. Bu sorularda, bireyden hipotetik olarak ortaya konan durumlarda takınacağı tavrın veya göstereceği davranışın ne olacağını belirtmesi istenir (Tezbaşaran, 1997). Çalışmada, öğretmenlerin AB Projelerinin katkılarına ilişkin algılarına yönelik bilgi vermelerini sağlayacak Likert tipi bir ölçek geliştirme adımları izlenmiştir.

Çalışma Grubu

Ölçek geliştirme çalışmalarında yapılan faktör analizi uygulamaları için gerekli katılımcı sayısının belirlenmesine yönelik alanyazında farklı tartışmalar ve öneriler mevcuttur. Bazı araştırmacılar katılımcı büyüklüğünün belirlenmesinde kişi sayısının temel alınması gerektiğini öne sürerken, bazı araştırmacılar değişken (madde)/kişi sayısı oranı üzerinden katılımcı sayısının belirlenmesini önermektedirler. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde kişi sayısını temel alan Comrey ve Lee (1992), 100 kişiyi zayıf, 200’ü orta, 300’ü iyi, 500’ü çok iyi ve 1000’i mükemmel olarak değerlendirmektedir. Örneklem büyüklüğünü madde üzerinden belirleyen Cattell (1978), örneklem sayısının her madde için 3- 6 kişi; Gorsuch (1983) en az 5 kişi; Everitt (1975), en az 10 kişi olması gerektiğini ileri sürmüşlerdir (Akt: McCallum, Widaman, Zhang, Hong, 1999). Benzer bir biçimde, Nunnally (1978) örneklem sayısının madde sayısının 10 katı olması gerektiğini savunurken; Tavşancıl (2002) 5 ile 10 katı

arasında olması gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda, çalışma grubunun faktör analizi tekniğinin kullanımı için öngörülen madde sayısının beş katı örneklem büyüklüğü ölçütünü karşıladığı söylenebilir.

Araştırmanın örneklemini belirlemek amacıyla, Türkiye Ulusal Ajansının resmi internet sitesinde yer alan Hayat Boyu Öğrenme (LLP)/Comenius Programı Çok Taraflı Okul Ortaklıkları programı kapsamında projesi kabul edilen ve Manisa İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 11 okulda görev yapan öğretmenler saptanmıştır. Bu bağlamda, Manisa ilinde AB projelerine katılım göstermiş ve uluslararası proje yürütmüş 11 okulda görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 271 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Hatalı ve eksik doldurulan 21 ölçek taslağı çıkarılmış ve çalışma 250 katılımcı üzerinden gerçekleştirilmiştir. Demografik özellikleri açısından incelendiğinde, çalışma grubunda yer alan katılımcıların 119'unun kadın, 131'inin erkek; 41'inin Fen ve Matematik Bilimleri, 64'ünün Sosyal Bilimler, 54'ünün Yabancı Dil; 37'sinin Sınıf öğretmeni ve 54'ünün de diğer branşlara (Meslek, genel yetenek, rehber) sahip olduğu belirlenmiştir.

Ölçek Geliştirilme Süreci ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Araştırma yöntemleri ve ölçek geliştirme kaynaklarında farklı ölçek geliştirme aşamaları mevcuttur (Balcı, 2004; Karasar, 2000). Öğretmenlerin AB Projelerinin katkılarına yönelik algılarını belirleyecek bir ölçek geliştirmek için öncelikle, ölçeğin deneme formu hazırlanmıştır. Deneme formu hazırlanırken Likert tipi ölçek hazırlamak için gerekli işlemler dikkate alınmıştır (Tavşancıl, 2002). Bu doğrultuda, deneme formu hazırlanırken aşağıdaki aşamalar izlenmiştir:

- a) Maddeleri oluşturma aşaması
- b) Uzman görüşüne başvurma aşaması
- c) Ön deneme aşaması

Bu doğrultuda, ölçek için maddelerin oluşturulması amacıyla konu ile ilgili literatür ayrıntılı olarak gözden geçirilmiştir. Maddeler oluşturulurken, T.C Avrupa Birliği Bakanlığı AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığının resmi internet sitesi olan Ulusal Ajans'tan ve konuyla ilgili farklı yazar ve araştırma kuruluşları tarafından yayınlanan araştırmalar ve bu araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarından yararlanılarak (Vabo, 2007; Kassel, 2007; Bahadır, 2007; Dilekli, 2008; ECOTEC, 2008; Lembed, 2008; Tümen, 2008; Erdoğan, 2007; Aydoğan ve Şahin, 2006; Cook, 2012; Brown, 2013; European Commission, 2007; European Commission, 2012) araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Daha sonra, konu ile ilgili bilgiler bir araya getirilip düzenlenmiş; bazı maddelerdeki ifadeler yeniden düzenlenerek ölçek için geniş bir madde havuzu (66) hazırlanmıştır.

Ölçeğin maddelerinin oluşturulması için, mevcut dönemde proje yürüten biri devlet biri özel okul olmak üzere iki okulda oluşturulan AB proje biriminde görev

alan 15 öğretmenin söz konusu projelerin katkılarına yönelik görüşleri alınmıştır. Öğretmenlerden gelen öneriler doğrultusunda, madde havuzuna eksik olduğu düşünülen 1 madde eklenmiş ve AB Projelerinin katkılarına yönelik toplam 67 maddeden oluşan bir taslak form hazırlanmıştır.

İkinci aşamada ölçeğin kapsam (içerik) geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan taslak form, uzman görüşleri alınmak üzere konu alanında bilgi sahibi olan ve çalışma konusu hakkında bilgilendirilen Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanından üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanlara maddeleri değerlendirmeleri için bir form verilerek maddelerin ölçekte yer almasını ne derece uygun buldukları sorulmuş ve her bir maddeye ilişkin “uygun, uygun değil, düzeltilmeli” biçiminde üç seçenektan birisini işaretlemeleri istenmiştir. Hazırlanan uzman değerlendirme formunda her bir madde, AB Projelerinin katkılarını ölçebilme, ifadenin anlaşılabilirliği ve dilin uygunluğu bakımından değerlendirilmiştir. Uzmanların uygun bulduğu maddeler ölçeğe alınmış; birbirleriyle örtüşen, benzer anlam taşıyan ifadeler tek maddede birleştirilmiştir. Ayrıca, uzmanların form üzerine yazdıkları eleştiriler de dikkate alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda bazı cümleler düzeltilmiş bazıları da taslak ölçekten çıkartılmıştır. Ölçekte yer alacak maddeler, tasarlandıktan sonra bir ön incelemeden geçirilmiş ve gerekli görülen düzeltmeler yapılmış olsa bile, henüz kullanıma hazır olması mümkün görülmediğinden (Tezbaşaran, 1997), formda yer alan maddeler dil ve açıklık yönünden incelenmesi için iki Türk Dili ve Edebiyatı ve iki Türkçe öğretmenine verilmiştir.

Bu düzenlemeler sonucunda, 46 maddeden oluşan bir ön deneme formu oluşturulmuştur. Ön deneme aşamasında, bu form AB Projesine katılım göstermiş ve uluslararası bir proje yürütmüş bir lisede görev yapan 30 öğretmene uygulanmıştır. Bu aşamada, maddelerin anlaşılabilirliği ve yanıtlanabilme süresi konusunda öğretmenlerin görüşleri alınmış ve açıklık, anlaşılabilirlik ve yanıtlama süresi bakımından tüm maddelerin uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerden ve uzmanlardan alınan dö- nütler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış; 46 ölçek maddesi deneme formunda rastlantısal olarak sıralanmıştır. Ölçek formunda yer alan her madde (5) Kesinlikle Katılıyorum, (4) Katılıyorum, (3)Kararsızım, (2) Katılmıyorum ile (1) Kesinlikle Katılmıyorum arasında değişmektedir. Bu form, güvenilirlik ve geçerlik analizleri yapılmak üzere, 2014 yılı Mart ayının ikinci haftası içinde okullarda projeyi yürüten öğretmenlerin koordinasyonunda uygulanmıştır. Ölçek maddelerini eksiksiz yanıtlayan 250 öğretmen adayından elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada geçerlilik çalışmaları kapsamında kapsam ve yapı geçerliği incelenmesi yapılmıştır. Kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla yukarıda belirtildiği üzere alanyazın incelemesi yapılmış, ölçme aracında yer alan ifadeler uzman ve öğretmen görüşüne sunulmuş ve ön deneme yapılmıştır. Yapı geçerliğini incelemek üzere ise açıklayıcı (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Faktör analizi ya-

pılmadan önce, öğretmenlerden elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik testi ile incelenmiştir. Güvenirlilik çalışmaları kapsamında ise, Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Açımlayıcı faktör analizi yapılmadan önce, örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser- Meyer-Olkin testi uygulanmıştır. KMO ve Barlett testi sonuçları Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. KMO ve Barlett Sonuçları

Kaiser Meyer Olkin (KMO)		0,920
Barlett Sphericity Testi	X ²	6518,649
	Sd	465
	P	0,000

Tablo 1’e göre, KMO değerinin 0,920 olduğu bulunmuştur. Bu bulgu doğrultusunda, örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için mükemmel derecede olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Leech, Barret ve Morgan, 2005; Şencan, 2005; Akt: Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk,2010). Barlett Sphericity testi sonucunda da değişkenler arasında anlamlı düzeyde yüksek ilişkiler bulunduğu ve verilerin faktör analizi uygulamak için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır (χ^2 : 6518,649, sd:465, $p<0,01$).

Açımlayıcı Faktör Analizi

Verilerin faktör analizine uygun olduğu belirlendikten sonra, AB projelerinin katkılarını değerlendirme ölçeğinin faktör desenini ortaya koymak amacıyla SPSS Statistics 22 programı kullanılarak açımlayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizinde faktörlerin elde edilmesinde “Temel Bileşenler Analizi”; döndürülmüş faktör matrisi için de “Varimax” yöntemi kullanılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi yapılırken aynı yapıyı ölçemeyen maddelerin elenmesi ve önemli faktör sayısının belirlenmesinde şu ölçütler (Büyüköztürk, 2010; Çeçen, 2006) dikkate alınmıştır:

- Her bir faktöre yüklenen maddelerin anlam ve içerik açısından tutarlı olması,
- Maddelerin tek bir faktörde yüksek yük değerlerine sahip olması ya da bir maddenin faktörlerdeki en yüksek yük değeri ile bu değerden sonra en yüksek olan yük değeri arasındaki farkın en az “.10” olması,
- Önemli faktörlerin, herhangi bir maddede açıkladıkları ortak faktör varyansının yüksek olması,

- d) Her bir faktörün özdeğerinin en az “1” olması,
- e) Tüm maddeler tarafından açıklanan varyans oranının “.30” ve daha fazla olması,
- f) Faktörlerin öz değerlerine göre çizilen çizgi grafiğinde yüksek ivmeli, hızlı düşüşlerin yaşandığı faktör sayısı.

Yapılan analiz sonucunda, analize temel olarak alınan 46 madde için öz değeri 1’in üzerinde olan 7 faktör olduğu görülmüştür. Bununla beraber, birden fazla faktöre yüklenen maddelerin çıkarılmasıyla özdeğeri 1’in üstünde olan faktör sayısı 5’e düşmüştür (Tablo 2). Faktör yapısı oluşmadığı sürece açıklanan varyansın bir anlamı yoktur. Bu nedenle, faktör yapısı oluşan ve 5 faktör altında toplanan yapının açıklanan varyans sonuçları önemlidir (Tablo 2).

Uygulanan faktör analizi sonucunda, birden fazla faktöre yüklendiği için 15 analizden çıkartılmış; 46 olan madde sayısı 31’e düşürülmüştür. 31 maddenin açılımlı faktör analizi sonucunda 5 alt boyuta ayrıldığı görülmüştür. Bu 5 alt boyuta ait açıklama oranları tablo 2’de verilmiştir.

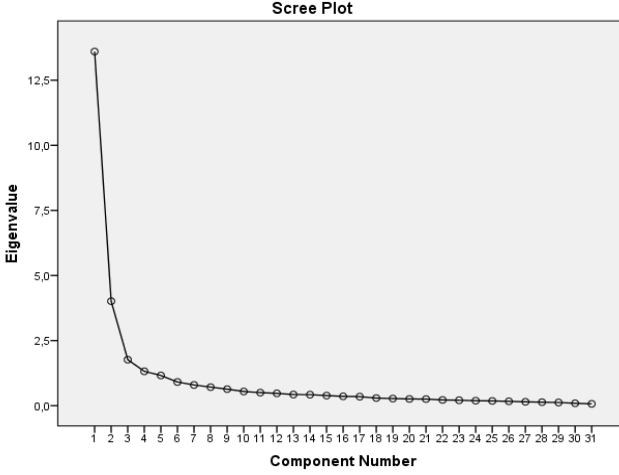
Tablo 2. AB Projeleri Katkıları Değerlendirme Ölçeğinin Varyans Açıklama Tablosu

Faktör	Başlangıç Özdeğerleri			Toplam Faktör Yükleri (Döndürülmüş)		
	Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli	Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli
Faktör 1	13,60	43,88	43,88	8,25	26,62	26,62
Faktör 2	4,01	12,95	56,82	4,39	14,17	40,79
Faktör 3	1,77	5,70	62,52	3,77	12,15	52,94
Faktör 4	1,32	4,26	66,78	3,56	11,47	64,41
Faktör 5	1,16	3,74	70,52	1,90	6,11	70,52

Tablo 2’de de görüldüğü gibi, 1.alt boyut toplam varyansın %26,62’sini; 1. ve 2. alt boyutlar birlikte toplam varyansın %40,79’unu; 1. , 2. ve 3. alt boyutlar birlikte toplam varyansın %52,94’ünü; 4 alt boyut birlikte toplam varyansın %64,41’ini; tüm alt boyutlar birlikte toplam varyansın %70,52’sini açıklamaktadır. Scherer, Wiebe, Luther ve Adams’a (1988) göre, sosyal bilimlerde açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterli olarak kabul edilmektedir(Akt: Tavşancıl,2002). Bu doğrultuda, tanımlanan faktörün, açıkladığı varyansın oldukça yeterli olduğu söylenebilir.

Ayrıca, özdeğeri 1’in üstünde olan 5 faktör görsel olarak da çizgi grafiği ile incelenebilir.

Grafik 1. Faktör Analizi Çizgi Grafiği

Grafikte de görüldüğü gibi, 5. faktörden itibaren eğim önemli ölçüde kaybolmaya başlamıştır. Dolayısıyla hem başlangıç özdeğerleri hem de çizgi grafiği sonuçları ölçeğin 5 faktörle sınırlanabileceğini öngörmektedir. Tablo 3'te açıklayıcı faktör analizi sonucu ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri verilmiştir.

Tablo 3. AB Projelerinin Katkılarını Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarının Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri

Soru No	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5
m46	0,832				
m45	0,820				
m44	0,812				
m39	0,798				
m37	0,782				
m36	0,772				
m34	0,772				
m40	0,768				
m35	0,763				
m38	0,747				
m43	0,723				
m41	0,685				
m42	0,588				

Soru No	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5
m26		0,848			
m28		0,793			
m27		0,771			
m25		0,674			
m29		0,612			
m24		0,611			
m21		0,542			
m9			0,782		
m12			0,734		
m8			0,695		
m11			0,672		
m10			0,625		
m17				0,825	
m16				0,823	
m15				0,773	
m5				0,624	
m2					0,827
m1					0,818

Tablo 3'teki verilere göre, birinci faktörde yer alan yirmi sekiz maddenin faktör yükleri “.832 - .588”; ikinci faktörde yer alan yedi maddenin faktör yükleri “.848 - .542”; üçüncü faktörde yer alan beş maddenin faktör yükleri “.782 - .625”; dördüncü faktörde yer alan dört maddenin faktör yükleri “.825 - .624”; beşinci faktörde yer alan iki maddenin faktör yükleri ise “.827 - .818” arasında değişmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi, bütün maddelerin faktör yükleri. 0.50'nin üzerindedir ve varyansa yaptığı katkı yüksektir.

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan beş adet faktör, o faktörü oluşturan maddelerin içerikleri dikkate alınıp birer boyut olarak adlandırılmıştır. Bu doğrultuda, “Kurumsal Gelişim” boyutunda 13 madde (34, 35, 36,37,38,39,40,41,42,43, 44,45,46); “Kişisel/Mesleki Gelişim” boyutunda 7 madde (21, 24, 25, 26, 27, 28,29); “Sosyal Gelişim” boyutunda 5 madde (8,9,10,11,12); “Yabancı Dil Öğrenme” boyutunda 4 madde (5,15,16,17) ve “Kültürel Gelişim” boyutunda 2 madde (2,1) yer almaktadır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Yapı geçerliği çalışmalarıyla ortaya konulan faktör yapısının uygunluğunu belirlemek üzere SPSS Amos 22 programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. DFA'nde araştırmacının temel hedefi, çok net olarak belirlenmiş bir modelin

veri tarafından doğrulanıp doğrulanmadığını test etmektir (Şimşek, 2007). Analiz sonucunda faktörler arası ilişkileri ve indekslerin değerlerini gösteren şekil aşağıdadır (Şekil 1). Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre χ^2/df oranı 2,25 olarak hesaplanmıştır ($\chi^2=922,607$, $df=409$, $p<0,001$). Alanyazında, χ^2/df oranının 0,10 ile 3 arasında olması uygun görülmektedir (Tu ve Ragu-Nathan, 2001). Bu çalışmada bulunan oran (2,25) ölçüm modelinin verilere iyi uyum sağladığını göstermektedir. Modelin uyumunu değerlendirmek için sırası ile diğer uyum iyiliği indeksleri hesaplanmıştır. Modelin CFI değeri 0.91 ve TLI değeri 0, 90 olarak bulunmuştur. Nitekim bu değerlerin 0,80 ile 0,90 arasında olması genel kabul görürken, 0,90'ın üzerinde olması iyi uyumu ifade etmektedir (Tabacknick ve Fidell, 2001). Diğer indekslerden RMSEA değeri 0,07 olarak bulunurken SRMR değeri 0.05 olarak belirlenmiştir. Söz konusu değerlerden RMSEA, RMR ve SRMR değerlerinin. 08 altında (Jöreskog ve Sörbom, 1993; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003; Şimşek, 2007) ya da. 08 ve .10 aralığının da (MacCallum, Browne ve Sugawara, 1996; Byrne, 2006) olması kabul edilebilir bir uyum iyiliği değerini ifade etmektedir. Bütün bu sonuçlar uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan yapının yeterli uyum değerleri üretmiş olduğunu ve ölçüm modelinin doğrulandığını göstermektedir.

Tablo 4. Faktör Yük Değerleri

Madde	İfadeler	Ort.	Std. Sapma	Faktör Yük Değerleri
m46	Yerel otoritelerin eğitim alanında bölgeler ve sınırlar arası işbirliğini güçlendirir.	3,84	0,860	0,791
m45	Yerel şirketlerin, kuruluşların desteğini artırır.	3,88	0,804	0,742
m44	Yerel kuruluşlar ve otoritelerle işbirliğinin artmasına katkı sağlar.	3,95	0,772	0,793
m39	Diğer okullarla yeni bağlar, dinamikler kurulmasına katkı sağlar.	4,08	0,853	0,805
m37	Okul kaynaklarından daha fazla yararlanılmasını sağlar.	3,75	0,995	0,822
m36	Okul-aile birliği ve diğer sivil toplum örgütleri ile olan ilişkiyi artırır.	3,74	0,911	0,773
m34	Okul yönetiminin öğretmen ve öğrenciye olan desteğini artırır.	3,93	0,898	0,799
m40	Diğer okullar ve kurumlar üzerinde olumlu bir etki yaratır.	4,06	0,865	0,834
m35	Velilerin okula katılımını ve desteğini artırır.	3,71	0,939	0,736
m38	Bu tür projelere katılım okula ilişkin olumlu algı oluşmasına katkı sağlar.	4,17	0,775	0,78
m43	Fırsat eşitliğinin geliştirilmesine katkı sağlar.	3,75	0,941	0,727
m41	Okulun başarısını arttırmaya katkı sağlar.	3,78	1,033	0,744
m42	Okulların Avrupa'ya daha fazla açılmasını sağlar.	3,97	0,933	0,664
m26	Katılımcıların Avrupalılık kavramına ilişkin bilgisinin artmasını sağlar.	4,04	0,852	0,773
m28	Avrupalılık algılarının gelişmesine katkı sağlar.	3,96	0,873	0,81
m27	Avrupa'daki yaşam ve çalışma fırsatlarının farkında olmalarını sağlayarak ufku geliştirir.	4,16	0,758	0,767
m25	Yaratıcı becerilerini ortaya koyma fırsatı edinmelerini sağlar.	4,05	0,837	0,785
m29	Topluma daha etkin katılım göstermelerini sağlar.	3,94	0,874	0,81
m24	Daha yenilikçi olmalarına katkı sağlar.	4,19	0,761	0,784
m21	Özgüvenlerinin gelişmesine katkı sağlar.	4,27	0,699	0,731
m9	İşbirliği içinde çalışmalarına katkı sağlar.	4,25	0,737	0,796
m12	Daha fazla sorumluluk almalarını sağlar.	4,10	0,839	0,746
m8	İletişim becerilerinin gelişmesini sağlar.	4,36	0,733	0,753
m11	Sosyal becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.	4,30	0,649	0,791
m10	Takım çalışması becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.	4,26	0,755	0,806

Madde	İfadeler	Ort.	Std. Sapma	Faktör Yük Değerleri
m17	Yabancı dilde pratik yapma fırsatı edinmelerini sağlar.	4,49	0,696	0,833
m16	Dil becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.	4,38	0,731	0,881
m15	Yabancı dil öğrenmeye karşı ilgilerini arttırır.	4,40	0,756	0,812
m5	Dilsel farklılıkları daha iyi anlamalarını sağlar.	4,40	0,689	0,701
m2	Gerçek kültürel deneyimler edinmelerini sağlar.	4,50	0,648	0,888
m1	Diğer kültürlere ilişkin ilgilerini arttırır	4,41	0,689	0,865

Güvenirlilik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Ölçeğin güvenirlilik çalışmaları kapsamında yapılan Cronbach Alfa güvenirlilik analizleri sonucunda, 31 maddeden oluşan AB Projelerinin Katkılarını Değerlendirme ölçeğinin yüksek derece güvenilir ($\alpha=0,957$), 13 maddeden oluşan Kurumsal Gelişim alt boyutun yüksek derece güvenilir ($\alpha=0,952$), 7 maddeden oluşan Kişisel/Mesleki Gelişim alt boyutunun yüksek derece güvenilir ($\alpha=0,920$), 5 maddeden oluşan Sosyal Gelişim alt boyutun yüksek derece güvenilir ($\alpha=0,889$), 4 maddeden oluşan Yabancı Dil Öğrenme alt boyutunun yüksek derece güvenilir ($\alpha=0,879$), ve 2 maddeden oluşan Kültürel Gelişim alt boyutunun yüksek derece güvenilir ($\alpha=0,868$) olduğu saptanmıştır. Nitekim güvenirlilik katsayısının .70 ve daha yüksek olmasının test puanlarının güvenirliliği için yeterli olduğu belirtilmektedir (Büyüköztürk,2010). Dolayısıyla da geliştirilen bu ölçeğin mükemmel derecede güvenilir olduğu görülmektedir.

4. Sonuç

Bu çalışmada, AB Projelerine katılım gösteren okullarda görev yapan öğretmenlerin söz konusu projelerin okullara katkılarına yönelik algılarını ölçen bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan maddeler uzman görüşleri sonrasında 46 maddeye indirilmiş ve 250 öğretmene deneme uygulaması yapılmıştır. Deneme uygulaması sonucu elde edilen verilere yapılan geçerlik ve güvenirlilik analizleri doğrultusunda, ölçekten 15 maddenin çıkartılması uygun görülmüştür. Analizler sonucu geliştirilen ölçek 31 maddeden ve beş faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler; Kurumsal Gelişim, Kişisel/Mesleki Gelişim, Sosyal Gelişim, Yabancı Dil Öğrenme ve Kültürel Gelişim olarak adlandırılmıştır. AB Projeleri Katkıları Değerlendirme ölçeğinde üç faktörün açıkladığı toplam varyans % 70.52'dir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı 0.95'dir. Geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları sonunda bir boyutta iki madde kalmasına karşın genel güvenirlilik değerleri, toplam varyansın açıklanma oranı ile anlamlılık düzeyinin ölçek geliştirme standartlarına uygun olarak gerçekleştiğinden ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda, hem geçerlik hem de güvenirlilik analizinden yüksek değerler edinilen bu ölçeğin kuramsal temelini sağlam olduğu (Şimşek,2007) kabul edilebilir ve ölçeğin

mevcut haliyle AB Projelerine katılım gösteren okullarda bu projelerin katkılarına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesinde kullanılabilceği söylenebilir.

5. Kaynakça

- Acir, E. (2008). Okullarda Comenius Projelerinin İşlerliğinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydoğan, İ., A. E. Şahin. (2006). Comenius Okul Ortaklıkları Projelerinin, Comenius Amaçlarının Gerçekleşmesine Katkısı Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 48,455-480.
- Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Başkanlığı, www.ua.gov.tr (17.03.2014 tarihinde erişilmiştir).
- Bahadır, H.(2007). Comenius Projelerinden Faydalanma Konusunda Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Balcı, A. (2004). Sosyal Bilimlerde Araştırma. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bayat, B.(2014). Uygulamalı Sosyal Bilim Araştırmalarında Ölçme, Ölçekler ve “Likert” Ölçek Kurma Tekniği. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(3), 1-24.
- Brown, A.(2013). Comenius Schools’ Partnership “Stories from the Sea-shore” 2012 to 2014. Mid project report of an external evaluator. <https://blogs.glowscotland.org.uk/.../Storiesfrom adresinden 03 Mart 2014 tarihinde indirilmiştir>.
- Byrne, B. M. (2006). Structural equation modeling with EQS. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Büyükoztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı (11. baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Comrey, A.L., Lee, H.L.(1992). A first course in factor analysis, Hillsdale, New Jersey: Erlbaum.
- Cook,A.(2012). The value of Comenius School Partnerships. http://www.britishcouncil.org/comenius_impact_study.pdf
- Çeçen, A. R. (2006). Duyguları yönetme becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(26), 101–113.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., Büyükoztürk, Ş. (2010). Sosyal Bilimler için Çok Değişkenli İstatistik. Ankara: Pegem Akademi.
- Dilekli, Y.(2008). Aksaray İlinde 2006 ve 2007 Yıllarında Uygulanan Comenius Projelerinin Öğrenci, Öğretmen, Okullar ve Dersler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- ECOTEC (2008). Final evaluation of the Socrates II programme 2000-2006: Annex to the Joint Report United Kingdom: Birmingham C3318 [Electronic version]. Web: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/training/2007/joint/socrates2_en.pdf.adresinden 12 Mart 2014 tarihinde erişilmiştir.
- Erdoğan, D, Ö.(2007). Comenius Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyinin Programa Katılan Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale).
- Ertl, H. (2003). European Union and Education Policies: An Overview of Policies and Initiatives, in Implementing European Union Education and Training Policy: A Comparative Study of Issues in Four Member States Netherlands: Kluwer Academic Publishers.

- European Commission (2007). Final evaluation of the Community Programmes Socrates II, Leonardo Da Vinci II and elearning . Synthesis of Socrates And Leonardo Da Vinci national reports. [Electronic version]. Web: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evaluationreports/training/2007/joint/ann_ex_en.pdf. adresinden 12 Mart 2014 tarihinde erişilmiştir.
- European Commission, (2012). Study of the impact of Comenius school partnerships on participating schools. Institutional changes and the European dimension. http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1355304110_PA_impact_study.pdf adresinden 12 Mart 2014 tarihinde indirilmiştir.
- European Commission, (2014). Erasmus+ Program Guide.
- Jöreskog, K. ve Sörbom, D. (1993). LISREL 8: Structural Equation Modeling with the SIMPLIS Command Language. Lincolnwood, USA: Scientific Software International, Inc.
- Karasar, N. (2000). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kassel (2007). Impact of the Comenius School Partnerships on the participant schools Final Report Study on behalf of the European Commission, DG Education and Culture Association for Empirical Studies, Maiworm & Over, Querallee 38, D- 34119 Kassel, Germany. Centre for research into schools and education at the Martin Luther University in Halle-Wittenberg, Franckeplatz 1, Haus 31, D-06099 Halle an der Saale, Germany. [Electronic version]. Web: http://www.cmepius.si/files/cmepius/userfiles/publikacije/2013/comenius-report_en.pdf adresinden 03 Mart 2014 tarihinde erişilmiştir.
- Kulaksız, E. (2010). Avrupa Birliği Comenius Programlarının Türkiye'deki Uygulamasına İlişkin Katılımcı Görüşleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Lembet, Z. (2008). Avrupa Birliği Eğitim ve Değişim Programlarının Yabancı Dil Öğreniminde Kültürel Etkileşime Olan Katkısı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- McCallum, R. C., Keith F. Widaman, Shaobo Zhang, Sehee Hong. (1999). Sample Size In Factor Analysis. *Psychological Methods*, 4, 84-99.
- MacCallum, R.C., Browne, M.W., & Sugawara, H.M, (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological Methods*, 1, 130-149.
- Maya, Ç.İ. (2006). AB Sürecinde Türkiye ile AB ülkeleri Eğitim İstatistiklerinin Karşılaştırması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4,(4), 375-394.
- Nunnally, J.C (1978), *Psychometric theory* , NewYork: McGraw Hill.
- Postacı, A. (2004). Bütünleşme Sürecinde Avrupa Birliği Eğitim Politikası, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Test of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Şimşek Ö.M. (2007). Yapısal eşitlik modellemesine giriş, temel ilkeler ve lisrel uygulamaları, Ankara:Ekinoks.
- Tavşancılı, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tabacknick, B. , L. Fidell. (2001). *Using multivariate statistics*. (4th ed.) Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Tezbaşaran, A. (1997). Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

- Tu, Q., M. A. Vonderembse., T.S. Ragu-Nathan. (2001). The impact of time-based manufacturing practices on mass customization and value to customer. *Journal of Operations Management*, 19, 201-217.
- Tümen, D. (2008). Comenius Projelerinin Ekilerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkoğlu, Ş.(2004). Türkiye’deki Okulların Comenius Projelerine Etkin Bir Şekilde Katılımının Sağlanması Üzerine Araştırmalar ve Comenius 1-1 Fen Proje Başvurusu, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı, <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=49710&l=1> (11.09.2014 tarihinde erişilmiştir).
- Ültay, E. G. (2010). AB Projelerinde Proje Hazırlama Sürecindeki Değişkenlerin Yönetimi Üzerine Bir Araştırma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Vabo, A. (2007). RAPPORT 26/2007 Evaluation of the Leonardo da Vinci and SOC-RATES programmes in Norway Final report. [Electronic version]. Web: www.nifustep.no/english.nifustep.no/index.php/content/download/25152/127160/file/NIFU%20STEP%20Rapport%2026-2007.pdf adresinden 03.03.2014 tarihinde erişilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

Globalisation process has affected all domains of life such as culture, economy, technology and education. One of the ways of including globalisation in the education system is international education programs like European Union Education Programs. 27 EU countries, Norway, Liechtenstein, Iceland, Switzerland, Croatia have been participating to these programs and Turkey has been participating these programmes since 2004. These programmes can be dealt in four terms and the most intensive term Turkey has experienced is the third term between the years of 2007 and 2013. In the third term, the Socrates and Leonardo Da Vinci programmes have been integrated under the Lifelong Learning Programme and lots of school and language projects were produced and these projects were called as Comenius School Projects. Since the beginning of 2014, these separate programmes have been integrated under the Erasmus Plus and Comenius School Projects were called Strategic Partnerships.

EU Projects previously called Comenius School Projects and now called Strategic Partnerships have contributed a lot to Turkish education system. It has been found that school projects have improved the relationship among the students, teachers and principals; students' interests to school subjects and social activities increased; these projects have improved the image of schools; participants got the opportunity to know other cultures, students' language learning skills have improved, etc. Therefore, with a new and simple and inclusive programme called Strategic Partnerships, it is expected that these contributions will increase more. The expected contributions of this programme will be to increase the quality of the learning opportunities in education settings with the new and initiative approaches, to reinforce the basic proficiencies such as language, entrepreneurship, digital, etc, to reinforce the contacts among the fields of education, training and youth, to encourage innovative practices such as personalised learning approaches, collaborative learning, critical thinking, information and communication Technologies, to improve the collaboration of local and regional authorities, to increase the capacities of organisations in fields of strategic development, organisation management, leadership, internalisation, and equity, to prevent the school drop outs and to increase the participation of disadvantaged groups in society by increasing the opportunities of equity.

As to the studies related to the contributions of EU Projects, while there are some studies such as commission reports abroad, there are limited studies in Turkey. It has been seen that there isn't a scale aiming to measure the contributions of these projects to the schools.

Purpose and Importance of This Study: *The purpose of this study is to develop a reliable and valid scale of evaluating teacher opinions about the contributions of EU Projects, previously called Comenius School Projects and now called Strategic Partnerships to the schools which carried out that kind of projects. This study is considered important as the numbers of projects produced in Turkish schools are increasing day by day. So, it's important to develop a scale which measures the contributions of these projects to the schools.*

The Working Group: *The working group of this study is 250 teachers working in 11 schools which carried out an EU Project in Manisa.*

Findings: *For the validity and reliability of the scale, various analysis were carried out. However before applying any factor analysis, to determine whether the sample group was*

proper for factor analysis, KMO test was applied and the result was found as .092. So, it can be said that the sample is proper for factor analysis. Also, as a result of the Barlett test, meaningful and significant relationships was found between the variables and the data was found adequate for factor analysis. ($X^2: 6518,649$, $sd:465$, $p<0,01$). To see the factor structure, firstly explanatory factor analysis was done. As a result of the analysis, it was found that the scale consisted 5 subdimensions such as "Institutional Development, Personal/Professional Development, Social Development, Language Learning and Cultural Development. These all subdimensions have been explaining .70. 52 of total variance and factor loadings of all items are above .050. As a result of the confirmatory factor analysis, it was found that the structure produced enough adaptive values and the measuremet model was confirmed. ($\chi^2=922,607$, $df=409$, $p<0,001$). As for the reliability analysis, Cronbach Alfa analysis was carried out and EU Projects' Contribution Scale and it's all subdimesions were found as highly reliable.

Conclusions and Recommendations: This scale aiming to measure the contributions of EU Projects to the schools which carried out that kind of a project was found to be reliable and valid in this study. This scale that was made validity and reliability anaysis in this study can be used by researchers wishing to study on EU projects as a data collection instrument.